

ČINNOSŤ A PLÁNY KABINETOV PRE DEJINY VIED V SLOVENSKEJ AKADÉMII VIED

Pri uzákonení Slovenskej akadémie vied, najmä na zakladajúcom valnom zhromaždení, bola vyzdvihnutá požiadavka, aby jednotlivé vedné disciplíny venovali väčšiu pozornosť ako v minulosti dejinám svojich vedných odborov, najmä objasneniu diela pokrokových zjavov. Dejiny našej vedy majú totiž veľký význam nielen pre upevňovanie a rozvíjanie národnej hrdosti a socialistickeho vlastenectva, ale poznanie minulosti toho-ktorého vedného odboru je základnou metodologickou požiadavkou vedeckého bádania v prítomnosti a zároveň podmienkou pre prekonávanie rôznych idealistických prežitkov v našej vede vôbec. Okrem toho za dejín našej techniky, poľnohospodárstva, lekárstva a pod. možno vyťažiť cenné poznatky, ktoré sa často dajú použiť priamo v praxi a tak podporiť našu budovateľskú prácu.

Kým v sekcii vied spoločenských, ktorá zo sekcií Akadémie bola najvybudovanejšia, tento záujem sa mohol rozvíjať v jednotlivých ústavoch a prejavil sa v rade štúdií v jednotlivých časopisoch, chýbali tieto predpoklady pri iných sekciiach. Preto Predsedníctvo Slovenskej akadémie vied urobilo organizačné opatrenia, aby sa dejiny slovenskej vedy bádali v celej šírke. Postupne sa zriadili tri kabinety pre dejiny rôznych vedných oblastí, ktoré sa podľa svojej povahy pričlenili k jednotlivým sekciiam.

Ako prvý vznikol *Kabinet pre dejiny poľnohospodárskych vied*, ktorý pod vedením Františka Lednára začal svoju činnosť už 15. októbra 1953. Kabinet začal s bibliografickými prácami, ktoré sú prirodzenou podmienkou ďalšej jeho činnosti, ďalej organizoval oslavy Jozefa Dekreta Matejovie a zredigoval zborník vedeckých prác o tomto priekopníkovi slovenského lesníctva. Kabinet venoval pozornosť problematike závlaho-

vých meliorácii na Veľkom ostrove (Žitnom), najmä z hľadiska minulosti týchto technických diel. V súvislosti s touto problematikou sa kabinet zúčastnil diskusie o závlahách južného Slovenska a zredigoval zborník o tejto otázke. V najbližšom období sa Kabinet bude venovať dejinám hospodárskeho školstva (Collegium oeconomicum v Senci) a dielu Samuela Tešedíka, ďalej vývinu a rozvoju živočíšnej výroby na Slovensku v minulosti.

V januári 1954 začal svoju činnosť *Kabinet pre dejiny technických vied*. Jeho vedúcim je inž. Juraj Voda. Kabinet pracuje na bibliografii slovenskej technickej literatúry so zreteľom na Slovensko. Perspektívnou úlohou kabinetu je spracovanie dejín technických vied na Slovensku. Zatiaľ sa pracuje na dielových úlohách. Inž. J. Voda pripravuje monografiu o Aurelovi Stodolovi, vypracoval štúdiu o umelých vodných dielach v oblasti Sitna, ktoré vznikli v súvislosti s činnosťou štiavnických baní, a má v pláne zaoberať sa zhodnotením diela vynikajúceho matematika a fyzika Jozefa Pecvala.

Koncom roku 1954 začal svoju činnosť aj *Kabinet pre dejiny biologických a lekárskejších vied*. Vedúca kabinetu A. Paulinyová pracuje a vedie bibliografické práce sem patriacich vedných disciplín, má za úlohu sústreďovať a dokumentovať knižný a najmä archívny materiál. V kabinete externe spolupracuje dr. K. Rippa z Internej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a inž. M. Jurkovič, riaditeľ Slovenského múzea v Bratislave.

Uvedené kabinety, ktoré pracujú v úzkej spolupráci s Historickým ústavom Slovenskej akadémie vied a s príslušnými kabinetmi ČSAV, hoci vo svojej činnosti musia prekonávať značné ťažkosti, predovšetkým nedostatok odborných kádrov, sú zárukou, že bádanie v oblasti dejín slovenskej vedy sa v budúcnosti bude úspešne rozvíjať.

Fr. Bokes